

การบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรี
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Garbage Collection Administration of Municipalities in Kanchanaburi Province
Based on the Sufficiency Economy Philosophy

เบญจวรรณ เปรมประยูร และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ

Benjawan Pramprayoon and Wiruch Wiruchnipawan

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Doctor of Philosophy Program in Public Administration, Eastern Asia University

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อศึกษา (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ (3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากร คือ ประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ของเทศบาลทุกแห่ง รวม 46 แห่ง ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 276,992 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของประชาชนดังกล่าวที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 1,111 คน การวิเคราะห์ในรูปตาราง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน นอกจากนี้แล้ว ยังมีการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน ด้วยแบบสอบถามเชิงลึกที่มีโครงสร้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพอีกด้วย ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่สำคัญคือเทศบาลขาดความพร้อม หรือขาดการวางแผนในการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการคัดแยกขยะ รวมทั้งขาดยุทธศาสตร์สำหรับการบริหารจัดการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญคือเทศบาลควรเตรียมความพร้อมด้วยการวางแผนในการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการคัดแยกขยะอย่างชัดเจน ต่อเนื่อง และมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และ (3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรเรียงตามลำดับความสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกที่ดียิ่งกว้างขวาง ครอบคลุม และทั่วถึง ด้านการดำเนินงานผ่านแกนนำ หรือบุคลากรต้นแบบ และด้านการกำหนดแผนงานและกรอบเวลาที่ชัดเจน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, การเก็บขยะ, เทศบาล

Abstract

This research aims to study the garbage collection administration of municipalities in Kanchanaburi province based on the Sufficiency Economy Philosophy, employing mixed methods research. The objective were to explore:

(1) administrative problems of garbage collection administration of Municipalities in Kanchanaburi Province according to the Sufficiency Economy Philosophy, (2) development guidelines of garbage collection administration of Municipalities in Kanchanaburi Province according to the Sufficiency Economy Philosophy, and (3) strategy of garbage collection administration of Municipalities in Kanchanaburi Province based on the Sufficiency Economy Philosophy. The quantitative research methods used were survey research with large field data collection as well as the questionnaires as a research tool of the field of data collection. The population included all 276,992 residents in the areas of all 46 municipalities of Kanchanaburi Province. The sampling survey was 1,111 residents. The data analysis was manifested in contingency table with descriptive analysis approach. Statistics applied were mean, standard deviation, multiple regressions, and Pearson's Correlation Coefficient. Additionally, in-depth interviews of 9 (nine) experts or key informants with structured in-depth interview form was also applied in order to obtain the qualitative data. Research findings were (1) the significant problems of administration were the municipalities' lack of readiness or planning of public relations in terms of waste separation as well as lacking of administrative strategies based on the Sufficiency Economy Philosophy, (2) the significant development guidelines of administration, the municipalities should prepare readiness by planning on public relations in terms of waste separation clearly, continuously with explicit operational plan, and (3) the strategy of garbage collection administration of municipalities in Kanchanaburi Province according to the Sufficiency Economy Philosophy should consist of 3 aspects, arranging from the most importance to the least as follow: creation of knowledge, understanding, and consciousness extensively, comprehensively, and thoroughly; operation through mainstay or pilot personnel; and provision of obvious plans with precise time frames.

Keywords: administration, garbage collection, municipalities

บทนำ

เทศบาลถือว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญและใช้การบริการเมืองเป็นหลัก ซึ่งหลายประเทศประสบความสำเร็จในการใช้“เทศบาล”เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปกครองประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย สำหรับสังคมไทยได้จัดตั้งเทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2476 และกำหนดให้เทศบาลเป็นองค์กรรูปแบบหนึ่งของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายฉบับแรกว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารปกครองตนเองของเทศบาล และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และ

มีฉบับแก้ไขเพิ่มเติมหลายฉบับ

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติหรือหน้าที่บังคับให้ปฏิบัติ เช่น (1) การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน (2) การให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ (3) การรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูล (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ (5) การให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง (6) การให้ราษฎรได้รับการอบรม และ (7) หน้าที่อื่น ๆ ซึ่งมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยหรือกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล เพื่อจะได้เป็นภาระหน้าที่ที่ถูกระบุไว้ตามกฎหมายในภารกิจที่จะต้องปฏิบัติเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมชุมชนอย่างแท้จริง เป็นต้น

หากปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โดยเฉพาะ ปัญหาที่เทศบาลประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงประชาชน ในเรื่องการคัดแยกขยะไม่กว้างขวางและทั่วถึง รวมทั้ง ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะตาม ปรึชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้านดังกล่าวไม่ได้รับการ ปรับปรุงแก้ไข ย่อมเกิดผลเสียต่อหน่วยงาน คือ เทศบาล ในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น ทำให้ประสิทธิภาพในการให้ บริการการเก็บขยะของเทศบาลไม่สูงเท่าที่ควร ไม่เป็น มาตรฐาน และไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน อีกทั้ง ยังทำให้หน่วยงาน อื่น ๆ และประชาชนขาดความเลื่อมใส ศรัทธาในการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาล และนำไปสู่ผลเสียต่อสังคมส่วนรวมในด้านสาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

ด้วยเหตุผลที่แสดงถึงความเป็นมา ความสำคัญ และความจำเป็น อำนาจหน้าที่ ปัญหาการวิจัย ตลอดจน ตัวอย่างปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะของ เทศบาลดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับผู้ศึกษาปฏิบัติงาน อยู่ในเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีด้วย เหล่านี้ จึงทำให้ ผู้ศึกษาสนใจศึกษา เรื่อง “การบริหารจัดการการเก็บขยะ ของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง” โดยนำปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง 5 ด้านมาปรับใช้เป็นการรอบแนวคิด พร้อมทั้ง คาดหวังว่าผลการศึกษารั้งนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งทางด้าน วิชาการและด้านปฏิบัติต่อบุคคล และหน่วยงานรวมทั้ง ประชาชน เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม เสนอแนะในการ บริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรี ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการ เก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ การเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการการเก็บ

ขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารจัดการ การเก็บขยะ และยุทธศาสตร์

ไพบุลย์ ช่างเรียน (2532, หน้า 17) ให้ความหมาย การบริหารว่า หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วย กระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุ และคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อุทัยวรรณ ทิพย์เนตร (2551, หน้า 27) ให้ความหมาย ของการให้บริการว่า อำนาจความสะดวกหรือให้ความ ช่วยเหลือประชาชนหรือผู้มารับบริการเกี่ยวกับงานใน หน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถและตาม บทบัญญัติของกฎหมาย

ธนภฤต บวกขุนทด (2557) ได้ให้ความหมาย ของ ขยะมูลฝอยไว้ว่า ขยะมูลฝอย(waste) หมายความว่า สิ่งของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและอุปโภคซึ่งเสื่อม สภาพจนใช้การไม่ได้หรือไม่ต้องการใช้แล้วบางชนิด เป็นของแข็งหรือกากของเสีย (solid waste) มีผลเสียต่อ สุขภาพทางร่างกายและจิตใจ เนื่องจากความสกปรก เป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคทำให้เกิดมลพิษและทัศนยะอุจาด

สุวิชัย สุภารานนท์ (2549, หน้า 78) กล่าวถึง ยุทธศาสตร์โดยทั่วไป คือ แผนงานแนวทาง หรือ วิธีการ ที่จะนำองค์กรไปสู่ผลที่สอดคล้องกับภารกิจและจุด มุ่งหมายรวมองค์กร

2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550, หน้า 63-67) หลักการ สำคัญของการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ที่ปรากฏอยู่ในพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติโดยได้ประมวลและสรุปสาระสำคัญ เป็น “หลักการสำคัญของการบริหารจัดการตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง 8 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง ความพอประมาณ หมายถึง การที่ประชาชนและชุมชนเน้นการผลิตและบริโภคโดยยึดทางสายกลาง ความพอเพียง ความพอดี และไม่ฟุ้งเฟ้อในเวลาเดียวกัน ก็ก้าวให้ทันโลกในยุคโลกาภิวัตน์ด้วย ตัวอย่างความพอประมาณในระดับบุคคล เช่น เน้นการผลิต การบริโภค และการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพเสรีภาพ ไม่พันธนาการอยู่กับสิ่งใด สำหรับความประมาณในระดับชุมชน เช่น เน้นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าที่ส่งเสริมให้ชุมชนและเครือข่ายสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น อันจะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญาของชุมชน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี ประสพการณ์ การแบ่งปัน และการช่วยเหลือกัน

ประการที่สอง ความมีเหตุผล หมายถึง การที่ประชาชนและชุมชนตัดสินใจและลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจุบันที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ประการที่สาม การมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การที่ประชาชนและชุมชนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ในการเตรียมความพร้อม ู้เท่าทันต่อผลกระทบที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มีความยืดหยุ่นในการปรับตัว มีความเข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน

ประการที่สี่ การพึ่งตนเอง หมายถึง ประชาชนและชุมชนสนับสนุนระบบเศรษฐกิจของชุมชนที่อยู่ได้ด้วยตนเองไม่ต้องพึ่งพาพึ่งพิงคนอื่นหรือชุมชนอื่นจนเกินความจำเป็น โดยเน้นความสามารถของประชาชนและชุมชนในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงประชาชนหรือชุมชนนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่ประชาชนหรือชุมชนไม่ได้เป็นเจ้าของ ตัวอย่างการพึ่งตนเองในระดับบุคคล เช่น ประชาชนในชุมชนมีการพึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดีเพื่อตนเอง ชุมชนและประเทศชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทรประนีประนอม และเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง สำหรับการพึ่งตนเองในระดับชุมชน เช่น แต่ละชุมชน

ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกัน เป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแกร่ง เป็นอิสระ มีเกียรติและมีความภาคภูมิใจว่าขึ้นได้ด้วยขาของตนเอง

ประการที่ห้า การเสริมสร้างคุณภาพคนให้มีทั้งความรู้และคุณธรรมควบคู่กัน หมายถึง การเสริมสร้างคุณภาพของคนหรือประชาชนทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ด้านวัตถุ ครอบคลุมถึงการสร้างเสริมให้คนมีความรู้ มีวิชาการ มีความรอบรู้ มีความรอบคอบ และมีความระมัดระวัง ส่วนด้านจิตใจ ครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้คนมีคุณธรรม คือ คิดและทำคุณงามความดีเป็นประจำ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม รวมทั้งส่งเสริมให้ละความชั่วและทำความดี ไม่เบียดเบียน มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร มีความอดทน มีความรอบคอบ มีความประหยัด มีความเมตตา มีความเอื้ออาทร และมีความสามัคคี เพื่อร่วมแรงร่วมใจกันประกอบอาชีพต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจึงมิได้หมายถึงรายได้แต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ยังรวมถึงประโยชน์ในด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชุมชนไทยให้คงอยู่ตลอดไป

ประการที่หก การรวมกลุ่ม หมายถึง การที่ประชาชนและชุมชนให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม โดยประชาชนหรือองค์กรในชุมชนจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจ ค้าขายและการท่องเที่ยวระดับชุมชน เมื่อประชาชนหรือองค์กรในชุมชนได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็ง และมีเครือข่ายที่กว้างขวางมากขึ้นแล้ว ประชาชนในชุมชนก็จะได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการแก้ไขปัญหาในทุกๆ ด้านเมื่อเป็นเช่นนี้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็จะสามารถเติบโตได้อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งหมายความว่า เศรษฐกิจสามารถขยายตัวไปพร้อมกับสภาพการณ์ด้านการกระจายรายได้ที่ดีขึ้นด้วย

ประการที่เจ็ด การสร้างเครือข่าย หมายถึง ประชาชนและชุมชนร่วมมือกันสร้างเครือข่ายอย่างเป็นระบบที่เชื่อมโยงกันและร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ต่อชุมชน เช่น ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ การบริหารจัดการ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา ทำให้เกิดเครือข่ายชุมชนที่ยึดการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียน แบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้มากที่สุด

ประการที่แปด ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน หมายถึง การสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนยึดถือการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม มีสมดุลระหว่างกระแสการแข่งขันจากโลกาภิวัตน์ และกระแสท้องถิ่นนิยม มีความหลากหลายในโครงสร้างการผลิต มีการใช้ทุนที่มีอยู่ในสังคมให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของท้องถิ่นที่ดั้งเดิม

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

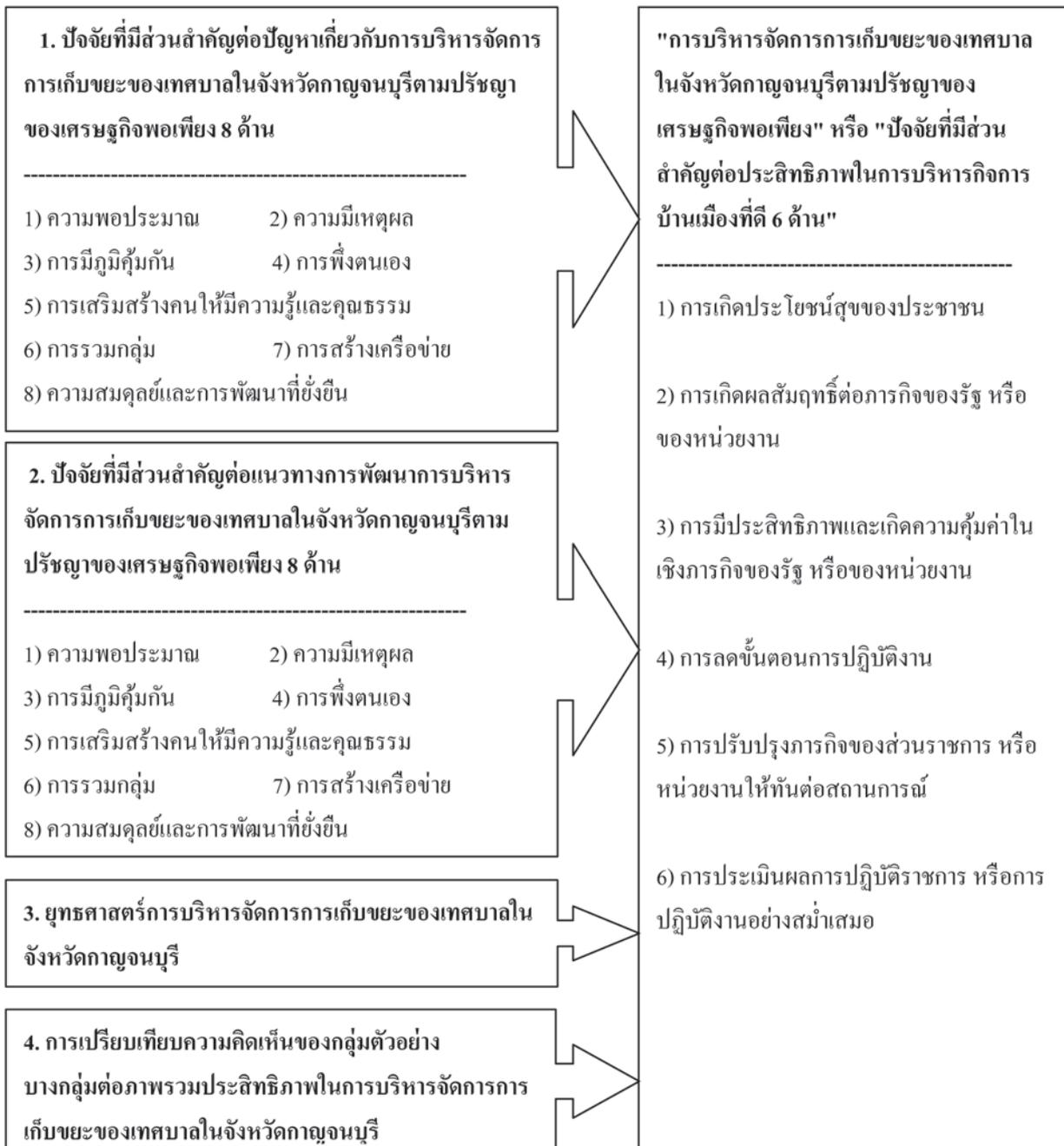
ประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 6 ด้าน อัยลักษณ์ ปาณิกบุตร (2554) ได้อธิบายกรอบแนวคิดการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไว้ 7 ประการดังนี้

1. เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
2. เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
4. ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. ประชาชนได้รับความอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองต่อความต้องการ
7. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (เหตุ)

ตัวแปรตาม (ผล)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนเป้าหมายทั้งหมดที่ทำการศึกษา อันได้แก่ ประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ของเทศบาลทั้งหมด รวม 46 เทศบาล ในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 287,695 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาล 46 แห่ง ในจังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 1,111 คน (Yamane, 1973, pp. 727-728) และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ในการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เชิงปริมาณ ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว โดยหัวข้อนี้แบ่งการนำเสนอเป็น 3 หัวข้อย่อย ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์การสร้างข้อคำถาม (2) ลักษณะแบบสอบถาม และ (3) การทดสอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

กำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูล 3 วิธี ได้แก่ (1) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเอกสาร (2) การรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยสนาม และ (3) การรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอย พหุคูณ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมของปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 1.87

2. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 2.31

3. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

4. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 6 ด้าน โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้าน สำหรับค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อประสิทธิภาพในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีทั้ง 6 ด้าน

การอภิปรายผล

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความพอประมาณ (2) ด้านการมีเหตุผล (3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (4) ด้านการพึ่งตนเอง (5) ด้านการเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม (6) ด้านการรวมกลุ่ม (7) ด้านการสร้างเครือข่าย และ (8) ด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน

เหตุผลสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซึ่งเป็นประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาล 46 แห่งของจังหวัดกาญจนบุรี เห็นด้วยในระดับปานกลางดังกล่าว แทนที่จะ

เห็นด้วยในระดับมากหรือในระดับน้อย ผู้ศึกษามีความเห็นเห็นว่าถึงแม้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า (1) เทศบาลบริหารจัดการการเก็บขยะโดยใช้บุคลากรทำการประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงประชาชนในเรื่องการคัดแยกขยะอย่างไม่เหมาะสม (2) เทศบาลประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงประชาชนในเรื่องการคัดแยกขยะโดยให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปของที่ใช้แล้วให้กลับมาใช้ใหม่ (recycle) ควบคู่ไปกับเรื่องความรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด

2. ผู้ศึกษามีความเห็นเห็นว่า เทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีมี “ปัญหา” เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน และเนื่องจากปัญหาแต่ละด้าน มีหลายปัญหา ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคน เช่น เฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ อาจแบ่งเป็น ปัญหา (1) เทศบาลบริหารจัดการการเก็บขยะโดยใช้บุคลากรทำการประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงประชาชนในเรื่องการคัดแยกขยะอย่างไม่เหมาะสม เช่น ใช้บุคลากรน้อยเกินไป และ (2) เทศบาลใช้เวลาในการประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงเรื่องการคัดแยกขยะอย่างไม่เหมาะสม เช่น ใช้เวลานานเกินไป

3. ผลการศึกษพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ล้วนเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ ในเวลาเดียวกัน ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 คน จากทั้งหมด 9 คน เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน โดยแบ่งการอภิปรายผลเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1) เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 9 คน ล้วนเห็นด้วยกับ “แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ” ที่ว่า “เทศบาลควรประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงประชาชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และวิธีการคัดแยกขยะ รวมทั้งเกิดความ

รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การคัดแยกขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ และขยะปนเปื้อนเชื้อโรคที่ทำลายสิ่งแวดล้อม ออกจากขยะทั่วไป” ผู้ศึกษามีความเห็นเห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ดังกล่าวล้วนเห็นถึงความสำคัญ ความจำเป็น และเชื่อมั่นว่า หากเทศบาลประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงประชาชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ และวิธีการคัดแยกขยะ รวมทั้งเกิดความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การคัดแยกขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ และขยะปนเปื้อนเชื้อโรคที่ทำลายสิ่งแวดล้อม ออกจากขยะทั่วไป อันเป็นลักษณะของการให้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ ควบคู่ไปกับปลูกฝังจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมไปด้วยแล้ว ย่อมมีแนวโน้มหรือมีส่วนสำคัญทำให้การบริหารจัดการของเทศบาลในเรื่องดังกล่าวประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนเพิ่มมากขึ้น

2) เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ จำนวน 6 คน จากทั้งหมด 9 คน เห็นด้วยกับ “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ” ที่ว่า “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 5 ด้าน ควรเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ (1) ด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึก ที่ต้องกว้างขวาง ครอบคลุม และทั่วถึง (2) ด้านการดำเนินงานผ่านแกนนำ หรือบุคลากรต้นแบบ (3) ด้านการกำหนดแผนงานและกรอบเวลาที่ชัดเจน (4) ด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสม และ (5) ด้านการดำเนินงานผ่านเครือข่าย” ผู้ศึกษามีความเห็นเห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ดังกล่าว ทราบและเข้าใจถึงสาระสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 5 ด้านนั้น เป็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ หรือกลุ่มตัวชี้วัดของการบริหารจัดการหรือการปฏิบัติงานที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหาร จัดการการเก็บขยะของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีให้ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ดังกล่าวจึงเห็นด้วยกับการที่เทศบาลควรนำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่เรียงตามลำดับความสำคัญดังกล่าวไปปรับใช้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้

1. เทศบาลควรบริหารจัดการการเก็บขยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงประชาชน ในเรื่องการคัดแยกขยะโดยคำนึงถึงความแตกต่างของเพศ และระดับการศึกษาด้วย

2. เทศบาลควรนำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดแบ่งเป็น 5 ด้าน ไปปรับใช้เป็นเป็นกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญสำหรับการปฏิบัติงาน หรือการบริหารจัดการการเก็บขยะเทศบาลในจังหวัด กาญจนบุรี

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. เทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ควรทำการวิจัยแบบเจาะลึกด้านการบริหารจัดการของ เทศบาลแต่ละด้านอย่างเจาะจง เช่น ด้านการมีภูมิคุ้มกัน และด้านการเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม เป็นต้น

2. เทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการ วิจัยคุณภาพในเชิงเปรียบเทียบ เช่น วิจัยการบริหารจัดการ ของเทศบาลในจังหวัดกาญจนบุรีกับเทศบาลในจังหวัดอื่น ที่มีกรอบภาระงานใกล้เคียงหรือคล้ายกัน เป็นต้น

3. เทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการ วิจัยโดยใช้กรอบแนวคิด หรือยุทธศาสตร์อื่นสำหรับการ ศึกษาวิเคราะห์การบริหารจัดการการเก็บขยะของเทศบาล ในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น การบริหารจัดการตามแนวคิด บัลลันด์ สกอร์การ์ด (Balanced Scorecard) การบริหารจัดการตามแนวคิดตะวันออก และการบริหารจัดการตาม แนวคิดการปฏิบัติราชการตามคำรับรองของหน่วยงาน เป็นต้น

4. เทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการ วิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเทศบาลโดยตรง เช่น บุคลากรของเทศบาล และสมาชิกพรรคการเมือง และ ข้าราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นต้น

References

- Burgkuntod, T. (2015). *The study on the management of waste collection*. Retrieved from <http://www.health.nu.ac.th/pdf> (in Thai)
- Changrain, P. (1989). *Management culture*. Bangkok: Agsorn Charoentad. (in Thai)
- Suparanon, S. (2006). *Strategic competition*. Bangkok: SE-ED. (in Thai)
- Tipnart, A. (2008). *Management to facilitate and serve the people of the land office jobs and branches*. Master of Public Administration Thesis, Sukhothai Thammathirat University. (in Thai)
- Wiruchnipawan, W. (2007). *Management development and management of government agencies*. Bangkok: Xper net. (in Thai)
- Wiruchnipawan, W. (2007). *Management guidelines and moral sufficiency economy*. Bangkok: Fourpress. (in Thai)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.

